

Maja M. Žarković¹
 Univerzitet u Istočnom Sarajevu
 Filozofski fakultet

UDK 811.111'366
 DOI: 10.7251/FNR1920056Ž
 Originalni naučni rad

MJERENJE MORFOLOŠKE PRODUKTIVNOSTI NAČINA SLIVANJA U SAVREMENOM ENGLESKOM JEZIKU²

Skoro da ne postoji nijedno istraživanje morfološke produktivnosti u savremenom engleskom jeziku u kojem se ne mogu pronaći Bajenove formule (1992, 1993), ponekad same, a ponekad zajedno sa prvim kvantitativnim načinom izračunavanja produktivnosti koji je ponudio Aronof (1976). Ozbiljan problem na koji se nailazi prilikom proučavanja svih pomenutih istraživanja jeste da se fokusiraju samo na jedan tvorbeni proces a to je derivacija. Razlog pronalazimo u činjenici da je formule teško, a ponekad i nemoguće upotrijebiti za ostale tvorbenne procese. Ovo istraživanje pokušava da predstavi rješenje oslanjajući se na onomasiološku teoriju koja kreće od značenja ka formi i na centralno mjesto postavlja ulogu govornika, pa predmet proučavanja ovog rada jeste izračunavanje morfološke produktivnosti različitih načina slivanja primjenom deskriptivno-analitičkog i statističkog metoda uz oslanjanje na preference govornika pri upotrebi njihovog stečenog lingvističkog znanja i pravila tvorbe. Početna hipoteza rada jeste da je slivanje sekundarni tvorbeni proces u savremenom engleskom jeziku i zbog toga će nam rezultati u većoj mjeri pomoći da odredimo koji su to načini imenovanja (slivanja) produktivni nego što ćemo biti u mogućnosti da iznesemo precizan zaključak o morfološkoj produktivnosti ovog tvorbenog procesa. Osnovni cilj rada jeste predstaviti produktivne načine imenovanja u okviru ovog tvorbenog procesa. Na kraju, nakon analize novinskog, književnog, stručnog i televizijskog registra, dolazimo do zaključka da je slivanje gdje dolazi do zadržavanja prvog dijela prve riječi i slivanja sa drugim dijelom druge riječi izuzetno produktivno.

¹ maja.zarkov@gmail.com

² Rad predstavlja detaljniju interpretaciju podataka o morfološkoj produktivnosti slivanja. Interpretacija je u izvjesnom obimu dopunjena u odnosu na interpretaciju koju smo predstavili u okviru doktorske disertacije pod nazivom *Produktivnost procesa u tvorbi imenica i pridjeva u engleskom jeziku* koja je odbranjena u oktobru 2015. godine na Filozofskom fakultetu Pale.

Ključne riječi: produktivnost, mjerenje morfološke produktivnosti, onomasiološki pristup.

1. Uvod

Lingvistika se od momenta kada je pitanje morfološke produktivnosti postalo značajno za nju trudila ne samo da definiše sam pojam nego i da ponudi različite načine mjerenja produktivnosti tvorbenih procesa. Sam termin se čak i danas posmatra iz različitih uglova, pa postoje autori koji smatraju da se produktivnost može definisati na šest različitih načina (Rainer, 1987, kod Bauer, 2004, p. 25): definicija koja se bavi frekventnošću nastalih riječi, frekventnošću osnova, odnosom između riječi koje su zaista nastale i riječi koje bi mogle nastati kao rezultat nekog tvorbenog procesa, mogućnošću nastajanja novih riječi, vjerovatnoćom nastajanja novih riječi i brojem novih riječi u određenom, specifičnom periodu. U radu usvajamo definiciju produktivnosti koja pojam definiše kao broj novih riječi u određenom, specifičnom periodu, jer se slažemo sa time da se na ovaj način prevazilaze suprotstavljeni zahtjevi sinhronije i dijahronije. Naime, proučavanje produktivnosti tvorbenih procesa ponekad je jako teško okarakterisati kao sinhronijsko ili dijahronijsko, jer nastajanje riječi jeste dijahronijski događaj koji daje dokaze za postavljanje sinhronijskog stanja (Bauer, 2004, p. 29).

Definisanje termina je oduvijek nametalo potrebu da se ne govori isključivo o morfološkoj produktivnosti različitih tvorbenih procesa na kvalitativan način nego da se postavi i adekvatan kvantitativni pristup problemu. To je prvo pokušao da uradi Aronof [Aronoff] (1976), postavljajući prvu mjeru izračunavanja produktivnosti. Najznačajniju mjeru je postavio Bajen [Baayen] uvodeći svoje dvije formule (1992, 1993), koje su postale nezaobilazne u svim savremenim kvantitativnim proučavanjima morfološke produktivnosti (Baayen, 1994; Baayen & Renouf, 1996; Baayen & Neijt, 1997; Plag, Dalton-Puffer & Baayen, 1999; Hay & Baayen, 2002; Hay & Baayen, 2003; Plag, 2003; Fernandez-Dominguez, Diaz-Negrillo & Štekauer, 2007). Problem sa kojim se mi susrećemo jeste da su pomenute formule idealne za proučavanje morfološke produktivnosti derivacije, što je ujedno i glavni predmet proučavanja svih savremenih istraživanja. Ovo nas je navelo na to da potražimo adekvatno rješenje i za druge, podjednako lingvistički značajne, tvorbene procese koji u većoj ili manjoj mjeri obogaćuju rječnik engleskog jezika. Pošto jezik nije isto što i matematika, a u nekim definicijama produktivnost se

opisuje kao sposobnost govornika da u zavisnosti od potrebe i situacije stvara nove leksičke izraze koristeći već stečeno jezičko znanje (Yule, 1996, pp. 22–23), nismo mogli a da u naše istraživanje ne uključimo i semantičko viđenje ovog fenomena, koje pronalazimo u okviru onomasiološke teorije. Predmet istraživanja našeg rada jeste utvrditi i predstaviti morfološku produktivnost različitih načina slivanja koristeći deskriptivno-analitički metod, ali i statistički metod uz oslanjanje na preference govornika pri upotrebi njihovog stečenog lingvističkog znanja i pravila tvorbe, što je osnov onomasiološkog pristupa.

Naše istraživanje započinjemo tvrdnjom da je slivanje sekundarni tvorbeni proces, pa bi iznošenje preciznog zaključka o njegovoj morfološkoj produktivnosti, koji bi se oslanjao na mali broj primjera, bilo neutemeljeno. Naša početna hipoteza rada jeste da će nam rezultati pomoći da odredimo koji su to načini imenovanja (slivanja) produktivni. Podaci o preferencama govornika pri upotrebi njihovog stečenog lingvističkog znanja i upotrebi pravila kako bi se dobile riječi, ponudiće uvid u preference govornika u tvorbi riječi, što prvi put značajnu ulogu daje i govornicima koji, na kraju, nastale riječi tvore, koriste ili treba da razumiju. Tako će naše istraživanje predstaviti i drugu stranu fenomena koju do sada kvantitativni pristup nije bio u stanju da ponudi, a to je da je ipak jezik sredstvo koje polazi od samih govornika. Preference govornika, tačnije njihovo lingvističko znanje o sastavnim elementima i pravilima tvorbe će pokazivati aktivnost tih elemenata u nastajanju različitih značenja. Ovako postavljena hipoteza rada pred nas postavlja jedan cilj, a to je da pokažemo koji su to produktivni načini tvorbe zaslužni za nastajanje riječi kroz proces slivanja.

Onomasiološka mjera ima nekoliko pristupa problemu morfološke produktivnosti ili tačnije tipovima produktivnosti, ali mi ćemo u radu koristiti pristup koji se bazira na pravilima tvorbe riječi koja predstavljaju uniju tvorbenih tipova i morfoloških tipova koji su ujedno i centralni za onomasiološku mjeru. To znači da ćemo u analizi za svaku dobijenu riječ prvo određivati kom semantičkom konceptu pripada, a onda predstavljati semantički i morfološki put nastanka tog koncepta.

1.1. Korpus

Naš korpus je sastavljen od primjera preuzetih iz novinskog, književnog, stručnog i televizijskog registra i čine ga primjeri standardnog savremenog engleskog jezika objavljeni u pomenutim registrima u periodu od 2009. do 2013. godine.³

³ Pogledati Literaturu za skraćenice kojima ćemo označavati izvore primjera u radu.

Tabela broj 1 – Korpus za naše istraživanje⁴

Novinski:	Književni:	Stručni:	Televizijski:	Broj riječi
2013. <i>The Guardian</i> , <i>The Telegraph</i> , <i>The Sun</i>	Groff, Lauren. (2009). <i>Delicate Birds and Other Stories</i> , Hayes, Sadie. (2011). <i>The Start-Up. The Anti-Social Network</i> , Casey, Ryan. (2012). <i>What We Saw</i> , Keplinger, Kody. (2013). <i>Secrets and Lies</i>	<i>Moral Judgement and Decision Making</i> (2009), <i>The Handbook of Evolutionary Economic Geography</i> (2010), <i>NETWORK GEEKS: How They Built the Internet</i> (2013)	<i>House</i> (2012), <i>The Vampire Diaries</i> (2010–2011), <i>Two and a Half Men</i> (2009), <i>The Big Bang Theory</i> (2011)	
100 590	187 040	99 228	121 376	508 234

2. Štekauer i onomasiološki pristup mjeranju morfološke produktivnosti

Štekauer [Štekauer] je smatrao da se tvorbeni proces dešava kada govornik ima potrebu da imenuje nešto što ne postoji u leksikonu (Štekauer, 2005; Štekauer, Chapman, Tomašičkova & Franko, 2005; Fernandez-Dominguez, Diaz-Negrillo & Štekauer, 2007) i svako novo imenovanje prvo nastaje na konceptualnom nivou gdje se ono što treba da se imenuje identifikuje i svrstava u neki semantički koncept⁵ (agent, instrument, itd.), a

⁴ Pogledati Literaturu za više detalja o novinskom registru; o pričama i književnom registru; o člancima i stručnom registru; o odabranim epizodama i televizijskom registru.

⁵ Koncepti se definišu kao mentalne predstave koje skladište znanje o različitim kategorijama omogućavajući nam da određene stvari podvedemo pod odgovarajuću kategoriju (Cruse, 2006, p. 30). Semantički koncepti postavljaju tezu da je značenje konceptual-

poslije se pristupa identifikovanju semantičkih i morfemskih komponenti koje sačinjavaju novonastalu strukturu (Štekauer, Chapman, Tomašćikova & Franko, 2005, p. 9). Model koji postavlja sastoji se od četiri različita nivoa na kojima se vrši imenovanje što u stvari znači da postoje četiri nivoa produktivnosti (Štekauer, Chapman, Tomašćikova & Franko, 2005, p. 10):

- produktivnost na nivou onomasioloških tipova,
- produktivnost na nivou tvorbenih tipova,
- produktivnost na nivou morfoloških tipova i
- produktivnost na nivou pravila tvorbe.

Pravila tvorbe riječi predstavljaju uniju tvorbenih tipova i morfoloških tipova i biće to onomasiološka mjera produktivnosti koju ćemo koristiti u istraživanju.⁶ Izračunavanje produktivnosti na nivou tvorbenih tipova povezuje se sa konceptualnim kategorijama kao što su agent, instrument, lokacija, radnja, rezultat radnje, itd. Svi ovi različiti tipovi se koriste za nastajanje novih izraza koji mogu biti u okviru iste konceptualne kategorije čime se dobija jedan skup tvorbenih tipova (*Word-Formation Type Cluster*). Svaki tvorbeni tip ima različita morfološka predstavljanja, na primjer, *wood-cutter* [*N + V + er*], *novelist* [*N + ist*], *writer* [*V + er*], *bodyguard* [*N + N*], *cheat* [*N – V*], itd. Sve ove različite morfološke strukture predstavljaju različite morfološke tipove koji se koriste pri nastajanju novih izraza koji pripadaju istoj konceptualnoj kategoriji i tako čine skup morfoloških tipova (*Morphological Type Cluster*). Agent kao konceptualna kategorija mogla bi se ovako predstaviti koristeći pravila tvorbe (Štekauer, Chapman, Tomašćikova & Franko, 2005, p. 13):

Radnja – Agent

Verb -er (driver)

Instrument – Agent

Noun (s) man (oarsman)

Objekat – Radnja – Agent

Noun Verb -er (wood-cutter)

---

no po svojoj prirodi pa su tako značenja rečenica konceptualni koncepti sastavljeni od osnovnih konceptualnih komponenti (Jackendoff, kod Cruse, 2006, p. 32). Kognitivne lingvističke teorije naglašavaju da samo ukoliko se naglasi uloga koncepta možemo razumjeti način na koji shvatamo značenje riječi, jer koncept obuhvata sve: od iskustva koje prolazi kroz naš senzorni sistem do emocija i različitih vrsta konteksta. Na taj način um govornika postaje neka vrsta medijatora između jezika i svijeta (Bilbija, 2001, p. 26).

⁶ Detaljnije o onomasiološkim načinima mjerenja produktivnosti pogledati Štekauer (2005) i Štekauer, Chapman, Tomašćikova & Franko (2005).

Svaki skup je 100% produktivan, a izračunavanje produktivnosti može se vršiti u okviru skupa (Štekauer, Chapman, Tomašćikova & Franko, 2005, p. 13) tako što se izračunava produktivnost svakog, u našem slučaju, pravila tvorbe riječi (Žarković, 2017; Жарковић, 2017). Mi ćemo, analizom pronađenih primjera, pokušati da rekonstruišemo riječi nastale procesom slivanja i odredimo koji način tvorbe (slivanja) učestvuje u nastajanju što više semantičkih koncepata. Način slivanja koji bude učestvovao u nastajanju pola i više od pola pronađenih semantičkih koncepata smatraće se produktivnim sa visokim potencijalom dok će produktivnost i srednji potencijal ostvarivati onaj tip koji bude učestvovao u nastajanju najmanje trećine do pola. Sve ispod toga će biti klasifikovano kao neproduktivno sa niskim potencijalom (Жарковић, 2015; Žarković, 2017; Жарковић, 2017).

Ovaj pristup izračunavanju produktivnosti omogućava da se ispita produktivnost iz različitih uglova (lingvističkih u užem i širem smislu), da se razmotre svi novi izrazi, ne samo oni nastali kroz jedan tvorbeni proces i da se procjena i izračunavanje ograniči na stvarne riječi.⁷

Ono što na kraju onomasiološko mjerenje produktivnosti predlaže jeste uzimanje u obzir govornika i njegove potrebe koja se često izostavlja u nekim prethodnim istaknutim modelima, jer jedino tako možemo u potpunosti shvatiti fenomen morfološke produktivnosti (Fernandez-Dominquez, Diaz-Negrillo & Štekauer, 2007, p. 51).

3. Rezultati mjerenja morfološke produktivnosti različitih načina slivanja

Slivanje polazi uvijek od najmanje dvije riječi koje se spajaju tako što dolazi do brisanja različitih dijelova morfološke strukture u okviru obje ili samo jedne riječi kako bi nastala jedna nova riječ. Novonastala riječ može da zadrži istu klasu kao i prvobitne riječi, ali to nije uvijek slučaj. Značenje novonastale riječi jeste rezultat semantičke kombinacije sastavnih riječi (Jovanović, 2008).

Iako se slivanje ne smatra primarnim tvorbenim procesom, neki autori navode podatak da je slivanje bilo izuzetno popularno 1914. godine (Chung,

⁷ I pored kritika koje uvijek prate modele koji nastaju i razvijaju se, značaj modela koji je Štekauer razvio i dalje je neosporan. Mnogobrojni su razlozi za to, ali najznačajniji su da je prepoznao kako je suština tvorbenih procesa u stvaranju riječi, a ne njihovom razlaganju na sastavne dijelove, kako je od vitalnog značaja i kognitivni aspekt, tj. govornik i jezička zajednica i prvi je koji je pojam upravne riječi, do tada definisan sa stanovišta formi, definisao kao pojam koji je zasnovan na konceptu. Nije ga zanimala forma nego interakcija elemenata prije nego što finalni izraz nastane, pa odatle i ovakva razmišljanja (Grzega, 2005).

2009, p. 14), a ostalo je prisutno u savremenom engleskom jeziku. U korpusu pronalazimo samo 22 primjera riječi koje su nastale kao rezultat slivanja. Od tog broja, 21 primjer su imenice i samo jedan primjer je pridjev.

Mjerenje produktivnosti i potencijala slivanja odredićemo prema onomasiološkom modelu, tj. na nivou pravila tvorbe riječi gdje ćemo odrediti semantički koncept kojem dobijena riječ pripada, a onda predstaviti semantički i morfološki put nastanka tog koncepta. Aktivnost načina slivanja biće ključni faktor mjerenja produktivnosti, jer što više budu učestvovali u formiranju različitih semantičkih koncepata to će se smatrati produktivnijim (Žarković, 2017; Жарковић, 2017).

Analizu započinjemo sa imenicama koje su u našem korpusu učestvovala u nastajanju ukupno osam različitih semantičkih koncepata: lokacija (pet primjera), aktivnost (4), instrument (4), agent (3), supstanca (2), stanje (1), vrijeme (1) i kvantitet (1). Najproduktivniji prema broju pronađenih primjera jeste koncept lokacije i našu diskusiju započinjemo sa njim. Značenje lokacije pronalazimo u svim primjerima koji stapajući se sa prvim ili drugim elementom pokazuju porijeklo ili mjesto. Naša analiza pronađenih primjera u korpusu izgleda ovako:

Tabela broj 2 – Produktivnost semantičkog koncepta lokacije kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (5)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	agent + lokacija imenica + imenica <i>Bey-mingham</i> (<i>Beyonce + Birmingham</i>) (TS 27.4)	5	100%

Semantički koncept aktivnosti se pokazao kao drugi po broju pronađenih primjera. Analiza naših primjera izgleda ovako:

Tabela broj 3 – Produktivnost semantičkog koncepta aktivnosti kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (4)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	aktivnost + aktivnost imenica + imenica <i>clash (clap + crash)</i> (TS 29.4)	3	75%
zadržavanje prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	aktivnost + aktivnost glagol + imenica <i>staycation (stay + vacation)</i> (DT 19.8)	1	25%

Isti broj primjera pronalazimo za semantički koncept instrumenta. Analiza naših pronađenih primjera izgleda ovako:

Tabela broj 4 – Produktivnost semantičkog koncepta instrumenta kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (4)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	agent + agent + instrument imenica + imenica + imenica <i>Batmobile (Batman + automobile)</i> (TS 27.4)	2	50%
zadržavanje prvih dijelova u obje riječi	lokacija + lokacija pridjev + imenica <i>Internet (International Network)</i> (ASN 9)	2	50%

Semantički koncept agenta je oduvijek u analizama imenica zauzimao mjesto kao jedan od najproduktivnijih što se broja primjera tiče, što ne bismo mogli reći i za imenice koje su nastale kao rezultat slivanja, ali je jako blizu:

Tabela broj 5 – Produktivnost semantičkog koncepta agenta kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (3)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	agent + agent imenica + imenica <i>manny (man/male + nanny)</i> (DT 27.4)	3	100%

Jedan od manje produktivnih koncepata, bar što se broja pronađenih primjera tiče, jeste koncept supstance, a analiza naših pronađenih primjera izgleda ovako:

Tabela broj 6 – Produktivnost semantičkog koncepta supstance kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (2)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	supstanca + supstanca imenica + imenica <i>smog (smoke + fog)</i> (TG 25.4)	2	100%

Samo po jedan primjer pronalazimo za semantički koncept stanja koji predstavlja interakciju različitih značenja:

Tabela broj 7 – Produktivnost semantičkog koncepta stanja kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (1)	Produktivnost 100%
zadržavanje prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	aktivnost + stanje imenica + imenica <i>workaholism (work + alcoholism)</i> (DT 19.8)	1	100%

Pronalazimo i semantički koncept vremena gdje uvijek pronalazimo imenice koje imaju značenje koje oslikava neki vremenski okvir:

Tabela broj 8 – Produktivnost semantičkog koncepta vremena kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (1)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	vrijeme + vrijeme imenica + imenica <i>dinfast (dinner + breakfast)</i> (BBT S5 E2)	1	100%

i semantički koncept kvantiteta koji pokazuje interakciju različitih značenja:

Tabela broj 9 – Produktivnost semantičkog koncepta kvantiteta kod imenica koje su nastale procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (1)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	kvantitet + instrument pridjev + imenica <i>bit (binary + digit)</i> (NG 24)	1	100%

Učešće različitih načina slivanja u nastajanju različitih semantičkih koncepata pri tvorbi imenica predstavljamo sumarno u tabeli koja izgleda ovako:

Tabela broj 10 – Semantički koncepti i učešće različitih vrsta slivanja u tvorbi imenica u njihovom formiranju

	lokacija	aktivnost	instrument	agent	supstanca	stanje	vrijeme	kvantitet	ukupno
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	+	+	+	+	+		+	+	7
zadržavanje prvih dijelova u obje riječi			+						1
zadržavanje prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi		+				+			2

Na osnovu rezultata analize imenica koje su nastale kao rezultat procesa slivanja možemo zaključiti da je slivanje gdje dolazi do zadržavanja prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi kako bi se formirala nova riječ produktivan način slivanja sa visokim potencijalom. To možemo sa sigurnošću da kažemo jer ovaj način slivanja učestvuje u nastajanju sedam od ukupno osam pronađenih semantičkih koncepata. Tipovi slivanja gdje zadržavamo samo početni dio obje riječi ili gdje zadržavamo prvu riječ u cijelosti i spajamo sa zadnjim dijelom druge riječi, pokazali su se kao neproduktivni sa niskim potencijalom jer učestvuju u formiranju jednog koncepta (zadržavanje prvih dijelova u obje riječi) ili dva koncepta (zadržavanje prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi) od ukupno osam.

Jedan pronađen primjer pridjeva pokazuje da slivanje nije jedan od onih procesa koji dovode do nastajanja velikog broja primjera ove vrste ri-

jeći. Semantički koncept koji naš primjer ostvaruje jeste kvalitet, a naša analiza izgleda ovako:

Tabela broj 11 – Produktivnost semantičkog koncepta kvaliteta kod pridjeva koji su nastali procesom slivanja (različitim načinima slivanja)

Način slivanja	Semantička i morfološka realizacija	Ukupan broj (1)	Produktivnost 100%
zadržavanje prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi	lokacija + kvalitet imenica + pridjev <i>bootylicious (booty + delicious)</i> (TS 27.4)	1	100 %

I ovdje se pojavljuje tip slivanja u okviru kog dolazi do zadržavanja prvog dijela prve riječi i zadnjeg dijela druge riječi, što još jednom pokazuje njegovu produktivnost.

4. Zaključak

Od govornika se ponekad zahtijeva poznavanje elemenata koji učestvuju u procesu slivanja i samim tim u procesu nastanka imenice ili pridjeva, posebno kada se slivanje dešava prvi put, ali slivanje i dalje ostaje koristan način kojim dobijamo jedinstven termin. Posebno je to izraženo u primjerima gdje su sastavni dijelovi poznati govornicima, a i ako nisu uvijek postoji način da ih otkriju (Chung, 2009, p. 17). Naša analiza imenica i pridjeva koji su nastali kao rezultat ovog tvorbenog procesa pokazuje da tip slivanja u kom se zadržava prvi dio prve riječi i zadnji dio druge riječi najbolje odgovara potrebama govornika za imenovanjem, jer se pojavljuje u nastajanju sedam od ukupno osam pronađenih semantičkih konceptata pri tvorbi imenica. To je ujedno i jedini način slivanja koji se pojavljuje pri tvorbi pridjeva iako se radi o samo jednom pronađenom primjeru. Zato sa sigurnošću možemo zaključiti da je to produktivan način slivanja koji pokazuje visok potencijal. Druga dva načina slivanja su se pokazala kao neproduktivni sa niskim potencijalom, jer nisu učestvovali u nastajanju više od dva različita koncepta. Ovakav rezultat je i očekivan jer riječi koje nastaju procesom slivanja ponekad ne ostanu dugo u upotrebi, a neke, naprotiv, postanu jako učestale riječi koje govornicima ne izgledaju isuviše kompli-

kovano za tvorbu, ali ni za razumijevanje. Možemo samo da zaključimo da, iako ponekad ta nova riječ ne mora biti uvijek jasna, jer nekada govornici nemaju dovoljno široko lingvističko znanje o sastavnim elementima, naše istraživanje pokazuje da ih to ipak ne sprečava da tip slivanja gdje se zadržava prvi dio prve riječi i spaja sa drugim dijelom druge riječi koriste za nastajanje najrazličitijih semantičkih koncepata, što je i bio cilj našeg istraživanja. Razlog za ovo jeste što su dijelovi novonastalih riječi već tu, negdje u datom kontekstu, pa ih je samo potrebno na odgovarajući lingvistički način spojiti kako bi se dobila nova riječ. Rezultati istraživanja, na kraju, potvrđuju našu generalnu hipotezu da je slivanje još uvijek jedan sekundarni tvorbeni proces i da mjerenje morfološke produktivnosti ne može biti u potpunosti adekvatno sa malim brojem primjera, ali je svakako značajno vidjeti produktivnost različitih pravila tvorbe (načina slivanja) i njihov potencijal. Vjerujemo da bi istraživanje morfološke produktivnosti različitih načina slivanja u neformalnijim registrima dovelo do sličnih rezultata, ali bi svakako bilo interesantno vidjeti da li govornici češće upotrebljavaju slivenice u takvim situacijama i koji dodatni načini slivanja pritom mogu da se pojave.

LITERATURA

- Aronoff, M. (1976). *Word Formation in Generative Grammar*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Baayen, R. H. & Neijt, A. (1997). Productivity in context: a case study of a Dutch suffix. U: *Linguistics* 35. www.ualberta.ca/~baayen/ [preuzeto sa sajta 10. 1. 2013].
- Baayen, R. H. & Renouf, A. (1996). Chronicling The Times: productive lexical innovations in an English newspaper. U: *Language* 72. www.ualberta.ca/~baayen/ [preuzeto sa sajta 10. 1. 2013].
- Baayen, R. H. (1992). Quantitative aspects of morphological productivity. U: G. E Booij & J. van Marle (Eds.). *Yearbook of Morphology 1991* (109–149). Dordrecht: Kluwer.
- Baayen, R. H. (1993). On frequency, transparency and productivity. U: G. E Booij & J. van Marle (Eds.). *Yearbook of Morphology 1992* (181–208). Dordrecht: Kluwer.
- Baayen, R. H. (1994). Derivational Productivity and Text Typology. U: *Journal of Quantitative Linguistics* 1. www.ualberta.ca/~baayen/ [preuzeto sa sajta 10. 1. 2013].

- Bauer, L. (2004). *Morphological Productivity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bilbija, S. (2001). *Introducing Semantics*. Banja Luka: Komunikološki fakultet.
- Chung, K. S. (2009). Putting Blends in their Place. Košice: Universidade PJ Šafárik. <http://homepage.ntu.edu.tw/~karchung/pubs/KpaperKSC3.pdf> [preuzeto sa sajta 20. 6. 2014].
- Cruse, A. (2006). *A Glossary of Semantics and Pragmatics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Fernandez-Dominguez, J., Diaz-Negrillo, A. & Štekauer, P. (2007). How is Low Productivity Measured?. U: *Atlantis*. www.atlantisjournal.org/archive/29.1./2007fernandez_diaz_stakauer.pdf [preuzeto sa sajta 10. 1. 2013].
- Grzega, J. (2005). Comments on Pavol Štekauer's Onomasiological Approach to Word-Formation. U: *SKASE Journal of Theoretical Linguistics* 2.2. (76–81). <http://www.joachim-grzega.de/publ-e.htm> [preuzeto sa sajta 10. 2. 2014].
- Hay, J. & Baayen, H. (2002). Parsing and Productivity. U: G. Booij & J. van Marle (Eds.). *Yearbook of Morphology 2001*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers <http://www.sfs.uni-tuebingen.de/~hbaayen/publications.html> [preuzeto sa sajta 20. 1. 2013].
- Hay, J. & Baayen, R. H. (2003). Phonotactics, parsing and productivity. U: *Revista di Linguistica* 15.1. www.ualberta.ca/~baayen/ [preuzeto sa sajta 10. 1. 2013].
- Jovanović, V. Ž. (2008). *English Morphology*. A Coursebook. Niš: Filozofski fakultet Niš.
- Plag, I. (2003). *Word-Formation in English*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Plag, I., Dalton-Puffer, C. & Baayen, R. H. (1999). Productivity and register. U: *Journal of English Language and Linguistics* 3. [Internet]. www.ualberta.ca/~baayen/ [preuzeto sa sajta 10. 1. 2013].
- Štekauer, P. (2005). Onomasiological Approach to Word Formation. U: P. Štekauer & R. Lieber (Eds.). *The Handbook of Word-Formation* (207–232). Netherlands: Springer.
- Štekauer, P., Chapman, D., Tomašćikova, S. & Franko, Š. (2005). Word-formation as creativity within productivity constraints: sociolinguistic evidence. U: *Onomasiology Online* 6 (1–55). <http://www1.ku-eichstaett.de/SLF/EngluVglSW/stekauer1051.pdf> [preuzeto sa sajta 20. 3. 2014].
- Yule, G. (1996). *The study of language. Second Edition*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Žarković, M. M. (2017). Mjerenje morfološke produktivnosti akronima u engleskom jeziku – onomasiološki pristup. U: J. Vujić, (Eds.). *Philologia. Naučno-stručni časopis za jezik, književnost i kulturu. Broj 15.* (1–14). Beograd: Philologia.
- Жарковић, М. (2015). *Продуктивност процеса у творби именица и пријдева у енглеском језику*. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву. Необјављена докторска дисертација.
- Жарковић, М. (2017). Како мјерити морфолошку продуктивност творбених процеса у енглеском језику без Бајенових формула. У: М. Кулић, (Ур.). *Наука и стварност. Зборник Радова. Књига 11. Том 1.* (273–291). Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале.

Korpus:

Novinski registar sa skraćenicama u zagradi
[preuzeto u periodu april–avgust 2013. godine]:
www.theguardian.co.uk. (TG)
www.telegraph.co.uk (DT)
www.thesun.co.uk (TS)

Književni registar sa skraćenicama u zagradi
[http://www.freebookspot.es/, preuzeto u aprilu 2013. godine]:
Groff, L. (2009). *Delicate Birds and Other Stories*. Hyperion
Lucky Chow Fun (DBLCF)
L. DeBard and Aliette (DBLDA)
Majorette (DBM)
Blythe (DBB)
The Wife of the Dictator (DBTWD)
Watershed (DBW)
Sir Fleeting (DBSF)
Fugue (DBF)
Delicate Edible Birds (DBDEB)
Hayes, S. (2011). *The Start-Up. The Anti-Social Network*. Backlit Fiction
(ASN)
Casey, R. (2012). *What We Saw*. Higher Bank Books. Amazon Kindle Edition
(WWS)
Keplinger, K. (2013). *Secrets and Lies*. New York: Poppy, Hachette Book
Group
People Worth Knowing (SLPWK)

Stručni registar sa skraćenicama u zagradi

[<http://www.freebookspot.es/>, preuzeto u junu 2013. godine]:

- Ginges, Jeremy and Atran, Scott. (2009). Noninstrumental Reasoning over Sacred Values: An Indonesian Case Study. U: Bartels, Dan, Bauman, Chris, Skitka, Linda and Medin, Doug (Eds.). *Moral Judgement and Decision Making* (193–206). San Diego: Eslevier. (ICS)
- Bilz, Kenworthy and Nadler, Janice. (2009). Law, Psychology, and Morality. U: Bartels, Dan, Bauman, Chris, Skitka, Linda and Medin, Doug (Eds.). *Moral Judgement and Decision Making* (101–131). San Diego: Eslevier. (LPM)
- Connolly, Terry and Hardman, David. (2009). “Fools Rush In”: A JDM Perspective on the Role of Emotions in Decisions, Moral and Otherwise. U: Bartels, Dan, Bauman, Chris, Skitka, Linda and Medin, Doug (Eds.). *Moral Judgement and Decision Making* (275–306). San Diego: Eslevier. (FRI)
- Boschma, Ron and Martin, Ron. (2010). The aims and scope of evolutionary economic geography. U: Boschma, Ron and Martin, Ron (Eds.). *The Handbook of Evolutionary Economic Geography* (3–39). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited. (AAS)
- Stam, Erik. (2010). Entrepreneurship, evolution and geography. U: Boschma, Ron and Martin, Ron (Eds.). *The Handbook of Evolutionary Economic Geography* (139–161). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited. (EEG)
- Hassink, Robert. (2010). Locked in decline? On the role of regional lock-ins in old industrial areas. U: Boschma, Ron and Martin, Ron (Eds.). *The Handbook of Evolutionary Economic Geography* (450–468). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing Limited. (LID)
- Carpenter, Brian E. (2013). *NETWORK GEEKS: How They Built the Internet* (9–79). New York: Copernicus Books Springer Science + Business Media. (NG)

Televizijski registar sa skraćenicama u zagradi

[preuzeto u aprilu 2013. godine]:

HOUSE (2012), (8. sezona, 18, 19, 20, 21. i 22. epizoda)

<http://clinic-duty.livejournal.com/> (H)

THE VAMPIRE DIARIES (2010–2011), (2. sezona, 5, 7, 16, 19. i 22. epizoda)

http://vampirediaries.wikia.com/wiki/Season_Two (VD)

TWO AND A HALF MEN (2009), (7. sezona, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. i 10. epizoda) <http://torrentz.eu/> (TAHM)

THE BIG BANG THEORY (2011), (5. sezona, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. i 10. epizoda) <http://bigbangtrans.wordpress.com/> (BBT)

Maja Žarković

MEASURING MORPHOLOGICAL PRODUCTIVITY
OF TYPES OF BLENDING
IN CONTEMPORARY ENGLISH LANGUAGE

Summary

It is almost impossible to find any research results on morphological productivity in contemporary English without Baayen's formulas (1992, 1993) combined sometimes with Aronoff's first quantitative morphological measure. A serious problem with all the aforementioned studies and results is that they are primarily focused on only one word-formation process and that is derivation. The main reason is in the fact that it is highly difficult and even impossible to use the formulas for any other word-formation process. This research tries to present a solution by relying on an onomasiological theory. The onomasiological theory goes from a meaning to a form and emphasises the central position and role of a speaker. The main research subject of the paper is measuring morphological productivity of different types of blending using descriptive, analytic and statistical methods. The research will rely on the speakers' preferences when using their already acquired linguistic knowledge and word-formation rules. The general hypothesis of the paper is that blending is a secondary word-formation process in contemporary English and the results will help us more in determining morphological productivity of naming (types of blending) than offer conclusive results on morphological productivity of blending itself. The main aim of the paper is to present productive ways of naming within this word-formation process. In the end, after analysis of news, literary, academic and television registers, we conclude that blending where first part of the first word blends with the last part of the second word is highly productive.

Key words: productivity, measuring morphological productivity, onomasiological approach.